

ІННОВАЦІЙНЕ ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА «ЗЕЛеної ЕКОНОМІКИ»

*А. С. Овчаренко¹,
аспірант кафедри міжнародної торгівлі,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
ovcharenko_anya@ukr.net*

Сучасні торгівельні відносини розвиваються в умовах посилення конкуренції на агропродовольчому ринку. Ці обставини стимулюють суб'єктів господарювання до отримання конкурентних переваг, зокрема за рахунок впровадження інноваційних підходів, одним з яких є застосування методу органічного виробництва. Попит на органічну агропродовольчу продукцію динамічно зростає як на національному так і на глобальному рівнях.

Ключові слова: органічне виробництво, зелена економіка, інновації, екологічна криза, економічні переваги.

Необхідність створення стійкої агропродовольчої системи обумовлена веденням інтенсивного сільського господарства протягом досить тривалого часу, яке в свою чергу призвело до значного антропогенного впливу на навколишнє середовище, що в результаті спричинило глобальну екологічну кризу, нестачу природних ресурсів, значний розрив між територіями з розвинутим сільським господарством та сільською місцевістю з мало розвиненим с/г, глобальну продовольчу проблему. Таким чином, задля вирішення даних проблем виник зовсім новий вид економіки – «зелена економіка», яка покликана зберігати

¹ Науковий керівник: Яценко О. М. – доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної торгівлі ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

та підвищити якість навколишнього середовища за допомогою більш ефективного використання природних ресурсів. Інноваційне органічне виробництва включає в себе усі необхідні умови, які відповідають критеріям «зеленої економіки».

Оскільки «зелена економіка» відповідальна за підвищення рівня життя населення світу та соціальної рівності, за допомогою мінімізації екологічних ризиків та раціонального використання природних ресурсів [1], її основними напрямками є відновлювальна енергія, зелене будівництво та енергозберігаючі технології, енергозберігаюча інфраструктура та транспортування, переробка відходів з метою отримання електроенергії або тепла. Вона зосереджена не тільки на виробництві чистої енергії, а й заохочує використання технологій, які забезпечують чистіші процеси виробництва, підтримує розвиток ринку органічних та локально вирощених агропродовольчих товарів [2].

Сільське господарство є значною частиною «зеленої економіки», оскільки воно є основним джерелом доходу для більшості населення світу, відповідальне за базову потребу для підтримання життєдіяльності – виробництво продуктів харчування, надає значну кількість робочих місць тощо. З іншого боку, воно відповідальне за нераціональне використання природних ресурсів та забруднення навколишнього середовища, тож сільське господарство у вигляді органічного виробництва (органіка відповідає усім необхідних умовам такої економіки) є необхідною складовою для досягнення цілей «зеленої економіки». До переваг органічного методу виробництва в контексті «зеленої економіки» можна віднести [3]:

- економічні переваги для усіх учасників, які приймають участь у виробництві (більша прибутковість

органічного виробництва, за рахунок вищих цін на дані товари та зменшення витрат на виробництво);

- економічні переваги для соціуму у вигляді робочих місць;

- економічні переваги для населення в цілому, які проявляються у збільшенні експорту, зменшенні імпорту енергії та хімічних добрив;

- зменшення викидів CO₂, збереження біорізноманіття тощо;

- створення природного капіталу як довгострокова перевага, насамперед родючість ґрунтів;

- бізнесові можливості, такі як еко-туризм, освітні ферми;

- забезпечення населення екологічно чистими продуктами харчування;

- збільшення соціального капіталу (кооперація між фермерами та учасниками органічного виробництва, краще розуміння споживчих вподобань).

Органічний метод виробництва можна розглядати як сукупність розумних та інноваційних технік ведення сільського господарства, стійких та справедливих харчових ланцюгів, в основу яких покладені принципи, які забезпечують підтримку малих ферм та територій з недостатньо розвинутим сільським господарством [4].

Стикаючись із проблеми продуктивності, кліматичними змінами та умовами ринку органічні виробники змушені розвиватися та генерувати інновації. Інновації в органічному виробництві умовно можна поділити на 4 великі групи: технологічні, ноу-хау, організацій та соціальні інновації. До технологічних інновацій в органічній сфері можна віднести: створення нових видів/популяцій рослин та тварин, які мають вищу цінність для споживача в рамках органічної системи; системи контролю за шкідниками; створення нового

обладнання. До ноу-хау відноситься: вдосконалення режимів випасу для запобігання паразитичним інфекціям, агро-екологічний контроль за шкідниками та хворобами, використання процесу компостування тощо. До соціальних та організаційних інновацій – пошук нових шляхів задоволення соціальних потреб, зміна споживчих вподобань задля подолання нагальних соціальних проблем, пошук нових методів ведення бізнесу [5].

Успішним прикладом застосування інноваційного органічного виробництва є ферма Р. Мауазхаган в Індії. Індійський фермер використовує добриво, яке включає в себе коров'ячий послід та сечу для зрошення плантації рису. Запах приваблює хробаків, які в свою чергу сприяють підвищенню родючості ґрунту. Для культивуації було використано суміш з банану, пальмовий цукор, коров'ячий послід, домашній сир, пальмовий сік, закваска для стимулювання росту. Для контролю над шкідниками було використано розчин з пальмового цукру та рибних відходів. Із 7 кг рису було отримано близько 2-2,6 тис. кг рису за 120 днів [6].

Інноваційне органічне виробництво позитивно впливає на економічні, соціальні та екологічні умов в контексті «зеленої економіки». Воно сприяє розвитку експортного та локального ринків, створенню нових робочих місць, підвищення якості життя населення, продукує інновації, відновлює біорізноманіття, раціонально використовує природні ресурси та мінімізує негативний антропологічний вплив на довкілля тощо. Отже, активна підтримка та застосування органічного методу виробництва важливе для досягнення цілей «зеленої економіки».

Список використаних джерел:

1. Green Economy and Agriculture Rome, 4 November 2011 Asad Naqvi [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/suistainability/Presentations/Naqvi.pdf

2. Defining the Green Economy: A Primer on Green Economic Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://communityinnovation.berkeley.edu/reports/Chapple%20-%20Defining%20the%20Green%20Economy.pdf>

3. Organic Agriculture A step towards the Green Economy in the Eastern Europe, Caucasus and Central Asia region Case studies from Armenia, Moldova and Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unep.ch/etb/publications/green%20economy/or%20ganic%20agriculture%20-%20eessa%20study%20on%20green%20economy/unep%20organic_eessa%20country%20study.pdf

4. Organic International IFOAM [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifoam.bio/en/organic-farming-innovation-award-ofia>

5. Innovation in Organic and Low-Input Agriculture in 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://organicdays.eu/wp-content/uploads/SLABE-TPOrganics-ODC-Larnaca-120925.pdf>

6. Green crusader [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.thehindu.com/features/metroplus/society/Green-crusader/article13997389.ece>